

Nr 102.

Av herr **Sjöberg**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående viss ändring i fråga om den gift man enligt lagen om allmän pensionsförsäkring påförda pensionsavgift.

Att i lagen om den allmänna pensioneringen här och var förekomma åtskilliga bestämmelser, som i praktiken och till sina konsekvenser icke verka tilltalande, därom är icke mycket att säga, då det redan vid lagens antagande tydligt sades ifrån, att det måste bli en framtida strävan att se till att kunna bygga på och bättra, vad som redan då påvisades som framträdande luckor och brister. Sedan förslaget om allmän invaliditets- och ålderdomsförsäkring en gång på allvar tagits upp för behandling och till avgörande, gällde det närmast att få plantan riktigt jordslagen; den nödiga ansen och vården för att den en gång planterade telningen skulle växa upp till ett härligt träd med frukter av välsignelse för vårt folk, den voro vi alla ense om att tillse och ombestyra.

Villigt måste vi väl också medgiva, att den hjälp vi fått i detta vårt arbete för utveckling av det igångsatta verket av dem, som närmast handha administrationen och ledningen av det centrala, Pensionsstyrelsen, redan avsatt frukter, som vi knappast hoppades på få se så omedelbart efter lagens antagande. Ty utan tvivel var påvisandet av möjligheten att utan oöverkomliga uppoffringar från statens sida kunna göra den påbyggnaden, att även de nuvarande åldringarna kunde göras delaktiga av pensioneringen, ytterst värdefull, ej minst i fråga om att väcka förståelse för själva saken och idén.

Det är icke min mening att nu föreslå några vitt gående förändringar eller tillägg, tiden därtill torde nu av kända skäl vara föga lämpad eller gynnsam. Det är nu endast i ett avseende jag från flera håll fått påstötningar om att en förändring bör vidtagas.

Som vi alla veta kommer avgiftspensionen att tillmätas envar pensionsberättigad efter den pensionsavgift som inbetalts och gottskrivits. Härav följer att enligt nuvarande bestämmelser för det alldeles övervägande antalet gifta kvinnor aldrig kommer att utgå avgiftspension för högre insats än grundavgiften 3 kr., även om för mannen påförts och inbetalts högsta pensionsavgiften under de gifta makarnes hela sammanlefnadstid.

Då väl huvudparten av de gifta kvinnorna omhandha vården av hemmet och där lägga ned sin arbetskraft, synes mig att man borde ta hänsyn till detta arbete, som en del av makarnes inkomst, änskönt detta arbete aldrig värdesättes på debetsedeln, och den gifta kvinnan sålunda till pensionsunderlag gottskriven halva mannens pensionsavgift, i vad denna avgift går utöver grundavgiften.

Kommer icke en ändring att ske i de nuvarande bestämmelserna, kommer den *gifta* kvinnan att få det betydligt *sämre* ställt i fråga om sin avgiftspension än den *ogifta*, självförsörjande kvinnan, som påföres pensionsavgift för sin arbetsinkomst, där denna taxeras till så stort belopp, att pensionsavgift utöver grundavgiften skall utgå. Denna taxering av kvinnans arbete i hemmet till noll och intet, lär väl icke gärna för någon kunna stå som tilltalande och rättvis. Ett sätt att åstadkomma förändring och rättelse skulle naturligtvis vara, att pensionsavgift för gifta utginge med mannens pensionsavgift fördubblad och hälften då påfördes hustrun; men ett sådant sätt att bringa likställighet, tror jag för min del icke är skäl i att ens tänka på, så länge det stora flertalet ännu hyser den uppfattningen, att pensionsavgiften blott är en ny skatteplåga. Dessutom bleve för många en sådan lösning från ekonomisk synpunkt sedd helt visst allt för betungande. Där förmåga, vilja och förståelse förefunnes, kunde ju genom den frivilliga insatsen skapas de bästa möjligheter för både gifta och ogifta. Men för att vi skola kunna tänka oss komma fram till mer allmän förståelse för den frivilliga försäkringen fordras ett intensivt upplysningsarbete, som nog skulle kunna vara behöfligt och lönande att sätta i gång med för att popularisera försäkringen i sin helhet.

Som jag emellertid håller före, att den gifta kvinnan bör ha utsikt till i det närmaste lika pension som den man, med vilken hon delat hemmets arbete och omsorg, är det nu närmast på denna punkt jag anser en omläggning av de nuvarande bestämmelserna böra komma till stånd.

Då sannolikt en i nämnd riktning företagen förändring i lagen icke enbart är en blott bokföringsåtgärd, torde en utredning böra före-

gå beslutet. Och då jag anser pensionsstyrelsen vara bäst skickad företaga denna utredning får jag föreslå,

att riksdagen måtte besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t lämna pensionsstyrelsen i uppdrag utreda villkoren för och lämpligheten av sådan ändring i pensionslagen, att för gift kvinna påföres hälften av mannens pensionsavgift, i vad denna går utöver grundavgiften, samt för riksdagen framlägga det förslag vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 27 januari 1916.

G. W. Sjöberg.